

„Hadak Utján”

1955 aug. (VII. évf. 76. sz. ad.)

„Hallja Magyarország népe is!”

A hősiesség időtlen és a hősök áldozata soha sem hiábavaló. Mert vajjon mit is gondolhatott az a jászkun huszártiszt, Mária Terézia, majd a porosz hadsereg katonája, mikor közel 180 évvel ezelőtt áthajózott egy ismeretlen világba — hogy ott a szabadságért harcoljon? Míg a morajló óceánon vitte a régi vitorlás, gondolt-e arra, hogy magyar sorsparancs: a hazán kívül is a hazának szolgálni? Remélhette-e, hogy valahol abban a csodálatos világban, ahol akkor még nem is hallottak talán az ő hazájáról, egyszer majd, sok-sok évtized múlva, feljegyzik, bronz táblára vésik az ő nevét is. És népének legválságosabb óráiban úgy fog állani a hatalmas birodalom előtt, mint magyar fajtájának és az oszthatatlan szabadságnak példádó hőse.

Kováts Mihály huszárezredest — minden bizonnyal — nem a hírnév, dicsőség, vagy vagyon utáni vágy hajtotta, de tudata alatt bizonyára ott élt minden magyar hősi idealizmusa, amely Tibetig vezette a Körösi Csomákat, hogy mi csak akkor használhatunk igazán a magunk ügyének, ha bekapcsolódunk az emberiség nagy eszmei áramlatába, ha az örökké élő szellem, vagy a hősi halál magasztosságával tudjuk megmutatni, hogy egy népnél sem vagyunk alábbvalóak.

A szív elporlad az idegen földben, a hőst talán már el is feledték — hiszik a hitetlenek. És akkor aztán egyszerre a charlestoni mezőn, amelyre úgy hullt rá a piros magyar vér, mint ahogy egy pipacs virág nyílik ki a jászsági szíken, ünnepélyesen megdördülnek az Egyesült

Államok büszke águyi, s mintha a dicsőséges mult kélné föltte, Washington György korának színes egyenruhájában dübörög fel a charlestoni katonaiskola 1200 növendékének pompás díszmenete a magyar hősi emléktáblája előtt. És az amerikai ünnepen ott van már az Amerikai Magyar Szövetség küldöttsége. Ott vannak a régi bevándorlók, az új magyar hazátlanok, akiket rémséges idők vasveszeje üzdött a kivívott szabadság földjére. Mark W. Clark, az amerikai hadsereg generálisa, mondja az emlékbeszédet a magyar huszár-öbester emléket megörökítő bronz tábla, Fintha Sándor bajtársunk műve előtt.

Szavaiban a charlestoni mezőn egyszerre megjelenik az ország, a nép, amelyért ott harcolt Washinton lobogói alatt:

„Bevándorló volt, aki szabad nép szülőteként Amerikába is azért jött, — mondja az amerikai tábornok —, hogy ez új földnek a szabadságáért küzdjön. Kováts azt vallotta, hogy inkább érdemes csatában hősi halált halni a szabadságért, mint szolgaságban sínylődni. Saját szavai szerint: *hőséges volt mindhalálig.*

Mi itt Charlestonban, különösen pedig a Citadél lakói, úgy érezzük, hogy Kováts ezredeshez rokoni szálak fűznek. E katonai főiskolától mindössze pár lépésnyire esett el 1791-ben ez ad erék magyar katoná, halálos sebből vérezve, miközben Charleston várát védelmezte a bekerítő ellenséggel szemben. De még rokonszenvünknel is szorosabban fűz Kovátszhoz az a szellemi kapocs, amit különösen hangsúlyoz-

1779

ni szeretnék, hadd hallja Magyarország népe is!

Kováts nemcsak a magyar huszárnak mintaképe, hanem igenis megtestesítője azoknak az erényeknek is, amiket a South Carolina Military College növendékeiben minél tökéletesebben igyekszünk kifejleszteni. Ezek az erények: bátorság, igazságérzet, hűség, fegyelem, hazaszeretet. *Ezekre van szüksége a mai amerikai ifjúságnak, melyekkel felvértezve a kommunizmus gonosz erőszakosságával szembe kell*

szállnia. Ezek azok a jótulajdonságok, mely birtokában megfojthatjuk azt a vörös szörnyeteget, amely ugyanazon szabadságjogainktól akar most megfosztani bennünket, amelyeket Kováts 176 évvel ezelőtt megszerezni segített."

Ime, a magyar vér nem hullt hiába. A jövőendő amerikai tisztikar előtt a mi vérünkben való vér példaadása jár. A vér nem hullott hiába. A Charlestoni mezőn tovább nyílik a jársági huszárszív porából nőtt pipacs. Kováts Mihály öbester földön és égben tovább harcol — a magyar szabadságért is.

